

K A R D I N A L O V A U S K R S N A P O R U K A

(Zagreb, 2005.)

1. Uskrslí Gospodin je naš suputnik

Slavimo Vazam u Godini euharistije. Ivan Pavao II. je apostolskim pismom »Ostani s nama Gospodine« dao smjernice za Godinu euharistije uzimajući sliku učenika iz Emausa koja nam zorno pokazuje kako na »putu naših pitanja i naših nesigurnosti, ponekad i naših teških razočaranja, božanski Putnik nastavlja biti našim pratiteljem« (*Ostani s nama Gospodine*, 2). Isus Krist trajno živi u svojoj Crkvi, približava se iz naraštaja u naraštaj čovjeku kao njegov suputnik. Osobito u trenutcima kušnje, kada razočaranja slabe povjerenje i nadu, uskrslí Krist spušta se na putove ljudske zbunjenosti te, iako još nepoznat, postaje našim suputnikom. Tako u uskrslom Gospodinu Bog ne prestaje oslušivati »radost i nadu, žalost i tjeskobu ljudi našeg vremena« (GS, 1).

Bog poznaje srca svoje djece. Poznate su mu i tolike bolne kušnje koje je hrvatski narod morao podnijeti u izmučenom dvadesetom stoljeću. Na zalazu toga teškog stoljeća, za Domovinskoga rata, sam je Isus trpio svuda gdje je čovjek bio ubijan, protjerivan, gažen, ponižavan, tlačen i obeščašćivan u svom nepovredivom dostojanstvu. Krist nas podsjeća da je on taj koji podnosi muku, patnju i bol gdje god čovjek pati (usp. Mt 25,31-40), te smijemo vjerovati da je on podnosio i muku brojnih nevinih žrtava u ratu i sukobu koji je okrvavio hrvatsko tlo.

No, Kristu su poznati veliki izazovi svih naroda pa tako i sadašnjega hrvatskog naraštaja koji je ušao u treće tisućljeće. On poznaje oduševljenje naroda koji je dočekaao pad komunističkoga totalitarizma i rušenje ograda što ih je postavila komunistička ideologija. On poznaje s kolikom je radošću bila dočekanana uspostava države Hrvatske, ostvarenje toga vjekovnog sna hrvatskoga naroda. Ovaj je naraštaj bio ohrabren međunarodnim priznanjem države Hrvatske započetim krajem 1991. i nastavljenim odmah u siječnju 1992. godine, osobito zajedničkim priznanjem zemalja Europske unije. Ovaj je naraštaj bio teško kušan u okrutnom nametnutom ratu u prvoj polovici devedesetih godina prošloga stoljeća. Ova je generacija, prije deset godina, s olakšanjem radosno dočekala oslobođenje dijelova hrvatske domovine koji su od 1991. godine bili etnički očišćeni i okupirani.

Oduševljenja i iskušenja, ljubav i žrtve, velikodušnost i ekonomski egoizmi, dobronamjernost i političke spletke, sve se to brzo ispreplelo tako da danas na usta brojnih ljudi u Hrvatskoj lako naviru bezutješne riječi dvojice učenika na putu u Emaus: »A mi se nadasmo...« (*Lk 24,21*). U ovakvom kulturnom i gospodarskom ozračju Crkva je pozvana naviještati poruku nade. I to poruku koja se ne temelji na nekim ideologijama, poput onih kojima su i u našoj nedavnoj prošlosti gažena prava čovjeka, posebno onih najslabijih.

Crkva naviješta Krista, jedinog Spasitelja i Otkupitelja čovjeka, koji je isti jučer, danas i uvijek. Vrelo nade jest Krist, uskrsli i živi. On je uvijek nova nada Crkve i čovječanstva. On je jedina i prava nada čovjeka i povijesti. Stoga Ivan Pavao II. u postsinodskom dokumentu »Crkva u Europi« ovako izriče utješnu ispovijest nade u Krista: »U tebi i s tobom možemo naći istinu: naš život ima smisla, zajedništvo je moguće, raznolikost može postati bogatstvo, snaga Kraljevstva djeluje u povijesti

i pomaže izgrađivati ljudsko društvo, ljubav daje neprolaznu vrijednost naporima čovječanstva, trpljenje postaje spasenjsko, život će pobijediti smrt, stvorenje će sudjelovati u slavi djece Božje» (*Ecclesia in Europa*, 18).

2. Biti s ljubavlju u povijesti Europe

Posljednjih se tjedana u nekim skupinama u nas postavljaju dileme koje često zagovaraju stanovitu izolaciju Hrvatske u odnosu na ostale zemlje europskoga kontinenta, osobito u odnosu na države Europske unije. Takve dileme Hrvatskoj neizravno dodjeljuju trajnije mjesto u sastavu ostatka zemalja izvan EU. Sveti Otac u svojoj novoj knjizi »Sjećanje i identitet« kaže da Poljak ne može razvijati dublje promišljanje o domovini, a da ne govori o Europi, te da naposljetku razmatra utjecaj Crkve na jednu i na drugu. (usp. Ivan Pavao II.: *Sjećanje i identitet : razgovori na prijelazu tisućljeća*, str. 93.). Ivan Pavao II. osjeća Europu kao blisku stvarnost. On javno, zauzeto i trajno govori o europskom zajedništvu. Govorio je čak i onda kada je naš kontinent bio podijeljen željeznom zavjesom koju je označavao Berlinski zid. S ponosom spominjemo da je i Katolička Crkva u Hrvatskoj u vrijeme komunizma bila ona ustanova u nas koja je promicala i gradila zajedništvo s Crkvama u drugim zemljama Europe, osobito Zapadne.

Papa jasno svjedoči kako treba »biti s ljubavlju u povijesti Europe«, jer se zdušno udubljuje u sve njezine događaje. Možemo reći da nema događaja – malog ili velikog, radosnog ili bolnog – koji bi izbjegao pozornosti pape Wojtyła, koji bi mu ostao stran, a da On u njemu ne sudjeluje. Upravo ta nazočnost, obilježena ljubavlju i simpatijom, pomaže mu otkrivati, vrednovati i usmjeravati pozornost svih na svaki i

najmanji korak koji vodi naprijed na dugom i mukotrpnom putu izgradnje sna o ujedinjenoj, slobodnoj, solidarnoj i izmirenoj Europi naroda, građana, muškaraca i žena, Europi koja sve više treba težiti k »Europi duha«. Njegovo »biti s ljubavlju u povijesti Europe« potiče ga i na snažno osuđivanje svih nedosljednosti naspram Evanđelja i naravnoga zakona u životu Europljana te na odlučno i jasno izražavanje stajališta o svemu onome što, nedostojno čovjeka, obeščasćuje i ponižava Europu.

Takav stav Ivana Pavla II. tumači i njegovo odlučno i ustrajno zauzimanje za međunarodno priznanje Hrvatske u njezinu presudnom povijesnom trenutku. Na istoj crti, uvijek dosljedan, on danas nedvojbeno podržava nastojanja Hrvatske za članstvom u EU. Javno je to posvjedočio za svoga trećeg pohoda Hrvatskoj: »Hrvatska je nedavno predala zahtjev da postane sastavni dio, također u političkome i gospodarskome pogledu, velike obitelji europskih naroda. Ne mogu ne očitovati želju da se uspješno ostvari ta težnja. Bogata će baština Hrvatske sigurno pridonijeti učvršćenju Unije, bilo kao upravne i teritorijalne cjeline, bilo pak kao kulturne i duhovne stvarnosti« (Govor, Krk, 5. lipnja 2003.). U prosincu prošle godine iznova je poručio: »Želim zbog toga da se sretno okončaju pojačana nastojanja kako bi postali sastavni dio ujedinjene Europe te dijelim zabrinutost, što je neki očitovaše, da bi usporeni pristup Hrvatske Europskoj uniji mogao nanijeti štetu postupku provedbe demokratskih reforma ne samo u Hrvatskoj nego i u drugim zemljama tamošnjega dijela europskoga kontinenta koje su sa živom nadom krenule prema europskim integracijama« (Govor kod predaje vjerodajnica novoga hrvatskog veleposlanika pri Svetoj Stolici, 11. prosinca 2004.).

U današnjim pitanjima i nedoumicama glede sadašnjosti i budućnosti Hrvatske takav stav Svetoga Oca za Katoličku Crkvu u Hrvatskoj je orijentir, a za svakoga našeg vjernika jasan uzor i smjernica. Smijemo ustvrditi, zajedno s Ivanom Pavlom II. da je i hrvatski narod postao europska nacija po krštenju prije više od trinaest stoljeća. I mi Hrvati imali smo tijekom povijesti udjela u oblikovanju Europe. Pridonijeli smo razvoju Europe sudjelujući u stvaranju europske znanosti i kulture, ali, i kad je trebalo, braneći europski kontinent oružjem, osobito za otomanskih osvajanja.

3. Isključivanje iz zajedništva europskih naroda bilo bi bijeg

Za hrvatsku dušu, koja je po svojoj tradiciji otvorena širini europskoga duha, u čemu je ne mali doprinos dala i Crkva po svom katolištvu, svojevrсно zatvaranje i isključivanje iz zajedništva velike obitelji europskih naroda predstavlja bijeg u besperspektivnu samoizolaciju koja bi trajno bila izložena napasti pomračenja nade. Umjesto olakih tvrdnja: svi su protiv nas, međunarodne ustanove nam nisu od pomoći, Europa nas ne želi, korisnije je napraviti ispit savjesti i pitati se: Jesmo li kao pojedinci, kao država, pa i kao Crkva učinili sve što smo trebali? Radimo li danas ono što je za naše opće dobro, ili se beznadno predajemo osjećajima rezignacije te svojim postupcima nesvjesno i neželjeno pomažemo onima koji nisu za nas?

U ovo vrijeme kad smo u cijeloj zemlji pritisnuti nekim tjeskobama pozvani smo ponizno i odvažno ispitati savjest kako bismo spoznali svoje pogriješke, propuste i tromost. Danas je potrebno koristiti sva dopustiva sredstva i institucije u zemlji i inozemstvu tumačeći istinu o

nama, o našoj prošlosti i sadašnjosti, pa tako i o Domovinskome ratu, kako sam to rekao i na misi za blagopokojnoga kardinala Franju Kuharića, o obljetnici njegove smrti. To je potrebno zbog naše prošlosti, sadašnjosti i budućnosti a iz ljubavi prema novim naraštajima. To je naša zadaća i dužno poštovanje prema žrtvama Domovinskoga rata da ih ne učinimo uzaludnima.

Međutim, čini mi se da je ovo za nas i providnosno vrijeme koje nam je dano da ojačamo sposobnost za obranu vlastitoga nacionalnog identiteta sa svime što ga čini i što ga je tijekom povijesti oblikovalo. Ponekad se stječe dojam kao da nam se želi nametnuti neki zaborav vlastite prošlosti, osobito onoga što se događalo u Domovinskome ratu, što može dovesti do potamnjenja vlastitoga identiteta. Stoga je potrebno ne prepustiti se nekritičkom popuštanju utjecaja takvih negativnih kulturoloških modela koji su prisutni na europskom tlu. Sjećanje, spomen treba čistiti i obnavljati. Hrvatski narod je svoj nacionalni identitet očuvao pa čak i učvrstio u komunističkom režimu. Trebamo se pripremiti za novu obranu vlastitoga identiteta u europskom zajedništvu. To je naš ozbiljni izazov koji se kao zadatak mora prereći u neku vrstu kulturne promocije.

4. Jedino Evanđelje može povezati suvremeni svijet

Draga braćo i sestre, uzmaknuti pred zahtjevnostima suvremene Europe nije evanđeoski odgovor. Mi katolici i kršćani znamo i iskusili smo da jedino Evanđelje može povezati suvremeni svijet. Sve ostalo održava postojeće podjele, njima pridodaje nove, i to sve izrazitije i bolnije. Smatram da smo u tom duhu, ugledajući se na Svetoga Oca,

pozvani s odgovornošću za današnji i sutrašnji svijet, unatoč svim protivštinama, u punoj se mjeri uključiti u sva pozitivna zbivanja u Hrvatskoj, u Europi i svijetu. I to ne sa strahom, ne podijeljena srca.

Pozvani smo krenuti na taj zahtjevni put s nadom, s iskrenom odlučnošću, po Riječi koja se utjelovila među nama. S vjerom da i mi trebamo dati svoj evanđeoski doprinos oblikovanju našega zajedničkog europskog doma. Prva europska povezivanja zbivala su se po evanđeoskom zanosu onih koji su imali hrabrosti krenuti na put naviještanja Riječi Božje. Smijemo li dopustiti da se u suvremenim procesima povezivanja ne prepozna i naša kršćanska prisutnost, naša kršćanska zauzetost?

Ne stavljajmo svjetiljku svoje vjere pod posudu! Imajmo hrabrosti izložiti je vjetrovima svijeta! Imajmo hrabrosti izložiti se i svjedočiti svoju vjeru kršćanskim životom! Dok se ne izložimo, nećemo moći prepoznati Božju volju, spoznati što Bog od nas hoće i što nam povjerava. Nećemo moći prepoznati ni svoje vlastite vrline, niti ćemo doći u priliku nadjačati svoje vlastite slabosti!

Imajmo hrabrosti biti Božji posred današnjega svijeta i u Hrvatskoj. Prešutimo li svoju vjeru, utrnemo li svoju nadu, što ćemo ostaviti u baštinu svojim potomcima? Budimo dostojni svoje katoličke, povijesne odgovornosti! Dopustimo uskrsnom Isusu da nam prosvijetli put i budimo spremni sa svakim čovjekom izreći »Oče naš«, svjesni da je Očenaš molitva hrabrih.

Ovih vazmenih blagdana posebno molimo za našu Domovinu. Presvetoj Bogorodici Mariji, Majci nade i utjehe, s pouzdanjem upravimo svoju molitvu i povjerimo joj budućnost naše domovine Hrvatske.